

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Закарпатський угорський університет ім. Ференца Ракоці II,
Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв»
Закарпатської обласної ради

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Transcarpathian Hungarian University Ferenc Rakoczi II,
Municipal Institution of Higher Education
«Academy of Culture and Arts» of the Zakarpattia Regional Council

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

**Випуск 18 (2026)
Edition 18 (2026)**

Ужгород – 2026
Uzhhorod – 2026

УДК 08(477.87):37
Н 34

ISSN 2786-6912 (Print)
ISSN 2786-6904 (Online)
DOI: 10.59694

*Друкується за рішенням вченої ради Закарпатського угорського університету ім. Ференца Ракоці II
(протокол № 6 від 27 січня 2026 року)*

*Друкується за рішенням вченої ради Комунального закладу вищої освіти
«Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради
(протокол № 6 від 28 січня 2026 року)*

Н 34 **Наукові записки.** Серія : Педагогічні науки. Випуск 18 / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, О. А. Біда, Н. І. Шетеля та ін. Ужгород-Кропивницький : Видавництво «Код». 2026. 187 с.

ISBN 978-617-653-092-3

Збірник призначений для використання науковцями, викладачами, аспірантами, студентами. У виданні Наукові записки. Серія : Педагогічні науки висвітлено результати досліджень із широкого кола проблем. Збірник орієнтований на розкриття сучасних тенденцій вивчення історії освіти, мистецтвознавства, педагогіки та психології. Основна мета видання – надати можливість, насамперед, молодим вченим опублікувати результати наукових досліджень у педагогічній галузі.

Рецензенти:

Довга Т. Я., доктор педагогічних наук, професор (м. Кропивницький).

Чистякова Л. О., доктор педагогічних наук, професор (м. Кропивницький).

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (галузь знань: Освіта/Педагогіка), згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 491 від 27.04.2023.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, WorldCat, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, публікаціям присвоюється ідентифікатор цифрового об'єкта DOI

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф.

– доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Заступник наукового редактора:

Біда О. А.

– доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського університету ім. Ференца Ракоці II

Відповідальний секретар:

Агій Я. Ю.

– кандидат економічних наук, доцент Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Редакційна колегія:

Антох Д. І.

– кандидат психологічних наук, доцент, Тираспільський державний університет, Кишинів, Республіка Молдова

Гундаренко О. В.

– кандидат філологічних наук, старший викладач Жилінського університету, Словаччина

Клім-Клімашевська А.

– доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Кучай Т. П.

– доктор педагогічних наук, професор Закарпатського угорського університету ім. Ференца Ракоці II

Кучай О. В.

– доктор педагогічних наук, професор Мазовецької академії в Плоцьку, Республіка Польща

Полубоярина І. І.

– доктор педагогічних наук, професор Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра

Смирнова Т. А.

– доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Марусинець М. М.

– доктор педагогічних наук, професор, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної державної адміністрації

Мозгальова Н. Г.

– доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Млинарчук -

Соколовська А.

– габілітований доктор педагогічних наук, доцент Білостоцького університету, Республіка Польща

Хусайнова Г. А.

– кандидат педагогічних наук, професор Казахського національного університету мистецтв м. Нур-Султан

Чичук А. П.

– доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології, Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Шайгозова Ж. Н.

– кандидат педагогічних наук, доцент Казахського національного педагогічного університету імені Абая

Шандрук С. І.

– доктор педагогічних наук, професор Української державної льотної академії

Шетеля Н. І.

– доктор педагогічних наук, професор Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради

Щолокова О.П.

– доктор педагогічних наук, професор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Статті подано в авторській редакції

ISBN 978-617-653-092-3

© Закарпатський угорський університет
імені Ференца Ракоці II, 2026

© Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, 2026

UDK 08(477.87):37
A 34

ISSN 2786-6912 (Print)
ISSN 2786-6904 (Online)
DOI: 10.59694

*Published by the decision of the Academic Council of the Transcarpathian Hungarian University named after Ferenc Rakoczi II (Minutes № 6 of 27 January 2026)
«Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council (Minutes № 6 of 28 January 2026)*

A 34 **Academic notes. Series: Pedagogical Sciences.** Edition 18 / Ed. board: V. F. Cherkasov, O. A. Bida, N. I. Shetelya, etc. Uzhhorod-Kropyvnytskyi: Publishing house «Kod», 2026. 187 p.

ISBN 978-617-653-092-3

The collection is intended for use by scientists, teachers, graduate students, and students. In the publication Scientific Notes. Series: Pedagogical sciences highlights the results of research on a wide range of problems. The collection is aimed at revealing modern trends in the study of the history of education, art history, pedagogy and psychology. The main purpose of the publication is to provide an opportunity, first of all, to young scientists to publish the results of scientific research in pedagogical fields.

Reviewers:

Dovga T. Ya., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kropivnitskyi).
Histryakova L. O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kropivnitskyi).

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included in the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, category «B» (field of knowledge: Education/Pedagogy), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 491 of 27.04.2023

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, World Cat, National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky, publications are as signed a DOI digital object ID

Editorial Board:

Scientific editor:

Cherkasov V. F.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Deputy scientific editor:

Bida O. A.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Transcarpathian Hungarian University Ferenc Rakoczi II

Responsible secretary:

Agiy Ya. Yu.

– Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Editorial board:

Antoci D. I.

– Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, Tiraspol State University, Chisinau, Republic of Moldova

Gundarenko O. V.

– Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer, University of Žilina, Slovakia

Klim-Klimashevska A.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kuchai T. P.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Transcarpathian Hungarian University Ferenc Rakoczi II

Kuchay O. V.

– Habilitated Doctor, Professor of the Mazovian University in Plock, Republic of Poland

Poluboyarina I. I.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Kiev Municipal Academy of Music. R. M. Gliera

Smirnova T. A.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Communal institution of higher education «Academy of culture and arts» of the Transcarpathian Regional Council

Marusinets M. M.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Director of the Department of Education and Science, Youth and Sports of the Transcarpathian Regional State Administration

Mozgalova N. G.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynsky

Mlynarczuk -

Sokolowska A.

– Habilitation Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, University of Białystok, Republic of Poland Doctor of

Khusainova G. A.

– Candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the Kazakh National University of Arts in Nur-Sultan

Chichuk A. P.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian University named after Ferenc Rakoczi II

Shaigozova Zh. N.

– Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Kazakh National Pedagogical Abay University

Shandruk S. I.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, of the Ukrainian State Flight Academy

Shetelya N. I.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council

Shcholokova O. P.

– Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanova

The article is submitted in the author's edition

ISBN 978-617-653-092-3

© Transcarpathian Hungarian University after Ferenc Rakoczi II, 2026

© Communal Institution of Higher Education «Academy of Culture and Arts» of the Transcarpathian Regional Council, 2026

ЗМІСТ

ЛИМАРЕНКО Лідія Іванівна ПОСТАВЛЕНИЙ ГОЛОС ЯК ІНТЕГРАТИВНИЙ СИНТЕЗ ПРОФЕСІЙНИХ СЦЕНІЧНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО МИТЦЯ.....	8-13
МАРТИНЮК Анатолій Кирилович, МАРТИНЮК Тетяна Володимирівна, БОЧАРІНА Наталія Олексіївна ТРЕНІНГОВІ ПРОГРАМИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ (ШЛЯХОМ ВПЛИВУ ХОРОВОГО СПІВУ).....	14-23
ОСЕРЕДЧУК Ольга Анатоліївна, КУЧАЙ Тетяна Петрівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗУМІННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ	23-28
СИЛАДІЙ Іван Михайлович ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	29-34
СОКОЛ Мар'яна Олегівна, ЗАЛУЖЕЦЬ Остап Тарасович ПАРАДИГМАЛЬНА ТРАНСФОРМАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ» – ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД	34-40
САХНЕВИЧ Інна Андріївна, ГАСЮК Наталія Владиславівна МЕТОД ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ МАГІСТРАНТАМ: ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	41-47
СОГОКОНЬ Олена Анатоліївна КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ВИДІВ СПОРТУ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	47-52
ЧЕРНИЧКО Степан Степанович, БЕРЕГСАСІ Аніко Ференцівна, ЧИЧУК Антоніна Петрівна НОВЕ ПОКОЛІННЯ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	53-57
ШАНДРУК Світлана Іванівна ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ДОСЯГНЕНЬ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	58-63
ШТЕЛЯ Наталія Ігорівна, ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МУЗИКАНТІВ-ВИКОНАВЦІВ У МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДАХ ПРАГИ	63-69
БІЛАН Валентина Андріївна, БЕВЗЮК Марина Сергіївна, ГРЕБА Ілдіко Золтанівна ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	70-76
ГУСАЧЕНКО Оксана Петрівна ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	77-83
ЖУРАВЛЬОВ Микола Вікторович, СИДОРЕНКО Іванна Василівна РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОВІДКИ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ВІД ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ У ЕЛЕКТРОННІЙ МЕДИЧНІЙ КНИЖЦІ	83-93
НІКІТЧЕНКО Лілія Олександрівна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	93-99
МУРОВАНА Ірина Володимирівна ТЕОРЕТИЧНИЙ ДИСКУРС ГЕРМЕНЕВТИКИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ	100-105
ОЛІЙНИК Вікторія Вікторівна СЕМІОТИКА ВІЗУАЛЬНОГО ДОСВІДУ: ОБРАЗ ЯК ТЕКСТ У ПРАЦІ УМБЕРТО ЕКО «ІСТОРІЯ КРАСИ»	105-110
ОРОС Ілдіко Імрїївна, БІДА Олена Анатоліївна, ГУТТЕРЕР Єва Войтехівна МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ РИНКОВИХ ВИМОГ	111-116

ПОЛЯНСЬКИЙ В'ячеслав Анварович ФОРТЕПІАННЕ ДЖАЗОВЕ ВИКОНАВСТВО У ВЗАЄМОДІЇ З МУЗИКОЮ АКАДЕМІЧНОЇ ТРАДИЦІЇ.....	116-120
ПРИТУЛИК Наталія Валеріївна РЕФЛЕКСИВНА СТРУКТУРА АУДИТОРНОГО ЗАНЯТТЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТА У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	120-126
РАДОМСЬКИЙ Ігор Петрович СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОЄКТУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА-АНДРАГОГА	126-131
РАЦ Адальберт Йосипович, МОЛНАР Д. Єлизавета Олександрівна, КРУЛЬКО Лариса Володимирівна МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ПЕРВІСНОЇ ІСТОРІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	131-136
ВАСЬКО Андрій Богданович ЖАНР КОНЦЕРТУ В МУЗИЦІ ДЛЯ УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ (на прикладі Концерту для марімби і струнного оркестру Е. Сежурне).....	137-141
ІЗБАШ Леонід Михайлович ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	142-146
ІОВХІМЧУК Наталія Володимирівна ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	146-151
ШМАН Світлана Юріївна МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	151-159
АНЖУРОВ Валентин Євгенович, ЛЕВША Сергій Олександрович ЕКСПЛІКАЦІЯ ФОРМУВАННЯ АІ-КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗВО.....	159-165
ІЛЛАР Леонард Амброзієвич, ЯКОБ Елеонора Адальбертівна, ТАКАЧ Габрієлла Степанівна МЕТОД BISEL ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В ОСВІТІ	166-172
КУТАШІ Крістіан Шандорович, ТАКАЧ Габрієлла Степанівна, ЖЕЛІЦЬКІ Іштван Йозефович ВИКЛАДАННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ СТУДЕНТАМ БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В УКРАЇНІ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	172-175
МАКЛАКОВ Костянтин Олександрович ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДО РОБОТИ В МРЦ.....	176-181
ЧЕГІЛЬ Аніко Миколаївна ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА» ТА «ПОЧАТКОВА ОСВІТА»	182-186

CONTENTS

LYMARENKO Lidiia Ivanivna*A TRAINED VOICE AS AN INTEGRATIVE SYNTHESIS OF THE PROFESSIONAL STAGE QUALITIES OF A FUTURE ARTIST*..... 8-13**MARTYNYUK Anatoliy Kyrylovych, MARTYNYUK Tetyana Volodymyrivna, BOCHARINA Natalia Oleksiivna***TRAINING PROGRAMS AS AN EFFECTIVE TOOL FOR FORMING NATIONAL SELF-AWARENESS OF THE PERSONALITY (THROUGH THE INFLUENCE OF CHORAL SINGING)*..... 14-23**OSEREDCHUK Olga Anatoliivna, KUCHAY Tetyana Petrovna***SOCIAL-PSYCHOLOGICAL APPROACH TO UNDERSTANDING CREATIVE PERSONALITY*..... 23-28**SYLADII Ivan Mikhailovich***ENSURING THE SAFETY OF CHILDREN IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS*..... 29-34**SOKOL Mariana Olegivna, ZALUTHETS Ostop Tarasovich***PARADIGMATIC TRANSFORMATION OF THE «ARTIFICIAL INTELLIGENCE» CONCEPT: A HISTORICAL OVERVIEW*..... 34-40**SAKHNEVYCH Inna Andriivna, HASIUK Nataliia Vladyslavivna***THE PROBLEM-BASED LEARNING METHOD IN TEACHING BUSINESS ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES TO MASTER'S STUDENTS: PRACTICAL IMPLEMENTATION AMIDST MODERN CHALLENGES*..... 41-47**SOHOKON Olena Anatoliivna***COMPETENCE-ORIENTED TRAINING OF FUTURE SPORTS COACHES AS A SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL PROBLEM*..... 47-52**CHERNYCHKO Stepan Stepanovych, BEREKSASI Aniko Ferentsivna, CHICHUK Antonina Petrovna***A NEW GENERATION OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES OF TEACHING IN THE CONDITIONS OF MODERNIZATION OF MODERN EDUCATION*..... 53-57**SHANDRUK Svitlana Ivanivna***THE IMPORTANCE OF PROFESSIONAL ACHIEVEMENTS IN THE DEVELOPMENT OF THE SOCIO-PROFESSIONAL MATURITY OF THE HEAD OF AN EDUCATIONAL INSTITUTION*..... 58-63**SHETELYA Natalia Igorevna, CHERKASOV Volodymyr Fedorovych***PROFESSIONAL TRAINING OF MUSICIANS-PERFORMERS IN ART INSTITUTIONS OF PRAGUE*..... 63-69**BILAN Valentyna Andreevna, BEVZIUK Maryna Serhiivna, GREBA Ildiko Zoltanivna***PRACTICAL COMPONENT OF PROFESSIONAL TRAINING FOR FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS THROUGH THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES*..... 70-76**HUSACHENKO Oksana Petrivna***INNOVATIVE COMPETENCE AS A MODERN TOOL OF PROFESSIONAL ACTIVITY OF FUTURE MUSIC TEACHERS*..... 77-83**ZHURAVLIOV Mykola Viktorovich, SYDORENKO Ivanna Vasylivna***DEVELOPMENT OF INFORMATION TECHNOLOGY FOR FORMING A MEDICAL CERTIFICATE ON THE RELEASE OF A MILITARY SERVICEMAN FROM THE PERFORMANCE OF DUTIES IN AN ELECTRONIC MEDICAL BOOK*..... 83-93**NIKITCHENKO Lilia Oleksandrivna***PREPARING FUTURE BIOLOGY TEACHERS TO ORGANIZE RESEARCH ACTIVITIES FOR BASIC SECONDARY EDUCATION STUDENTS: RESEARCH RESULTS*..... 93-99**MUROVANA Iryna Volodymyrivna***THEORETICAL DISCOURSE OF HERMENEUTICS OF A CHOREOGRAPHIC WORK*..... 100-105**OLIINYK Viktoriia Viktorivna***SEMIOTICS OF VISUAL EXPERIENCE: IMAGE AS A TEXT IN «STORIA DELLA BELLEZZA (HISTORY OF A BEAUTY)» BY UMBERTO ECO*..... 105-110**OROS Ildiko Imrievna, BIDA Olena Anatoliivna, HUTTERER Eva Voytehivna***MODERNIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN ACCORDANCE WITH MODERN MARKET REQUIREMENTS*..... 111-116

POLLANSKYI Vyacheslav Anvarovich PIANO PERFORMANCE IN THE INTERACTION WITH AKAGEMIC MUSIC.....	116-120
PRYTULYK Nataliia Valeriivna REFLECTIVE STRUCTURE OF IN-CLASS CLASSES AS A FACTOR IN FORMING A STUDENT'S SUBJECT POSITION IN HIGHER SCHOOL	120-126
RADOMSKI Igor Petrovych STRUCTURAL-FUNCTIONAL ANALYSIS OF THE DESIGN ACTIVITY OF A TEACHER-ANDRAGOGUE.....	126-131
RATS Adalbert Josypovych, MOLNÁR D. Erzsébet Oleksandrivna, KRULKO Larisa Volodymyrivna MODERNIZATION OF TEACHING PREHISTORY IN HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR THE APPLICATION OF NEW TECHNOLOGIES.....	131-136
VASKO Andrii Bohdanovych THE CONCERTO GENRE IN MUSIC FOR PERCUSSION INSTRUMENTS (on the example of Emmanuel Séjourné's Concerto for Marimba and String Orchestra).....	137-141
IZBASH Leonid Mykhailovych FORMATION OF HEALTH-SAFE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE	142-146
IOVKHIMCHUK Nataliia Volodymyrivna GAMIFICATION TECHNOLOGIES IN UKRAINIAN LANGUAGE AND READING CLASSES IN PRIMARY SCHOOLS.....	146-151
SCHMAN Svitlana Yuriivna ART EDUCATION AS A MEANS OF FORMING CULTURAL CAPITAL IN THE PROCESS OF EUROPEAN INTEGRATION.....	151-159
ANZHUROV Valentyn Yevhenovych, LEVSHA Serhii Oleksandrovych EXPLICATING THE FORMATION OF AI COMPETENCE AS A KEY COMPONENT OF FUTURE SPECIALISTS' PROFESSIONAL TRAINING IN THE CONTEXT OF THE DIGITAL TRANSFORMATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	159-165
ILLAR Leonard Ambrozivych, YAKOB Eleonora Adalbertivna, TAKACH Gabriella Stepanivna THE BISEL METHOD AND ITS APPLICATION IN EDUCATION	166-172
KUTASHI Kristian Shandorovich, TAKACH Gabriella Stepanivna, ZHELITSKY Istvan Jozefovich TEACHING HUMAN ANATOMY TO STUDENTS OF THE BIOLOGICAL FACULTY IN UKRAINE IN THE HUNGARIAN LANGUAGE TEACHING HUMAN ANATOMY TO BIOLOGY STUDENTS IN UKRAINE USING THE HUNGARIAN LANGUAGE	172-175
MAKLAKOV Kostiantyn Oleksandrovych INTEGRATION OF METHODOLOGICAL TRAINING AND PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL READINESS OF TECHNOLOGY TEACHERS FOR WORK IN IRC.....	176-181
CHEGIL Aniko Mykolaivna RESEARCH OF HEALTH PROTECTING COMPETENCE OF STUDENTS OF SPECIALTIES «EARLY EDUCATION» AND «PRIMARY EDUCATION».....	182-186

УДК 378:796.071.4+613.9 – 049.34

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2026.18.142

ІЗБАШ Леонід Михайлович –

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри фізичної культури і спорту,
Національного університету кораблебудування
ім. Адмірала Макарова

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-2866-9525>

e-mail: izbashleonid@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

**ІЗБАШ Леонід Михайлович. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

У статті роблено висновки про необхідність та актуальність формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх фахівців в процесі фізичної підготовки. Розглядаючи змістовне наповнення здоров'язбережувальної компетентності було встановлено, що на рівень її сформованості під час професійного становлення суттєво впливають індивідуальні характеристики майбутніх учителів фізичної культури, які можуть як сприяти, так і перешкоджати процесу її формування. Такі індивідуальні характеристики прописано нами.

Ключові слова: формування здоров'язбережувальної компетентності, майбутні учителі фізичної культури, змістовне наповнення здоров'язбережувальної компетентності, здоров'язбережувальні методики, позитивна мотивація до збереження здоров'я.

**IZBASH Leonid Mykhailovych. FORMATION OF HEALTH-SAFE COMPETENCE OF FUTURE
TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE**

In order for students to acquire health-saving skills, it is necessary to introduce a number of tasks into educational activities: health-improving (strengthening students' health through leisure activities; forming awareness of the need to maintain a high level of physical and mental performance, self-organization of a healthy lifestyle); educational (acquiring theoretical knowledge about the independent organization of motor activity in free time; deepening knowledge about the influence of physical culture on the human body; forming a healthy lifestyle); educational (development of theoretical knowledge about the independent organization of motor activity in free time; deepening knowledge about the influence of physical culture on the human body; forming a healthy lifestyle).

Considering the content of health-preserving competence, it was found that the level of its formation during professional development is significantly influenced by the individual characteristics of future physical education teachers, which can both contribute to and hinder the process of its formation. Such individual characteristics (or factors) include: moral and volitional qualities, tolerance, reflective skills, emotional intelligence, emotional orientation

When forming health-preserving competence of higher education students, it is necessary to introduce health-preserving methods into the education system, which are based on the principles disclosed in the article.

The effectiveness of the formation of health-preserving competence of future physical education teachers is largely determined by the optimal ratio of the theoretical component and the practical activity of the subjects of the educational process, as well as an adequate definition of the means of its formation.

An important indicator of the formation of health-preserving competence of a future specialist is positive motivation to maintain health. The following can be attributed to the motives of health-preserving activity: social motives; health-preserving motives; motives of personal development.

Conclusions are drawn about the necessity and relevance of forming health-preserving competence of future specialists in the process of professional and applied physical training.

Keywords: *formation of health-preserving competence, future physical education teachers, meaningful content of health-preserving competence, health-preserving methods, positive motivation to maintain health.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В останні роки гостро стоїть проблематика формування, збереження та зміцнення здоров'я сучасної особистості. Здоров'я є найвищою цінністю людини, адже коли людина здорова – вона щаслива. Проте, щоб бути здоровим потрібно якомога більше приділяти уваги своєму способу життя: правильно харчуватися, робити ранкову гімнастику, займатися спортом, доглядати за станом здоров'я та постійно його зміцнювати. У зв'язку з інтеграцією в освітній Європейський простір відбувається докорінна модернізація системи освіти. Розробляються та впроваджуються інноваційні технології навчання. Особлива увага приділяється оздоровчій спрямованості та здоров'язбережувальній компетентності. Сформувавши здоров'язбережувальну компетентність на початкових роках навчання, здобувачі почнуть самостійно займатися спортом у повсякденному житті, пам'ятаючи про те, що життя і здоров'я це найвища соціальна цінність. Саме тому на сьогоднішній день актуальною є потреба у формуванні здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів вищої освіти, особливо у майбутніх учителів фізичної культури [6]. Дослідження низки сучасних фахівців у галузі фізичної культури показали, що сучасні уроки фізичної культури у переважній більшості закладів загальної освіти характеризуються пріоритетом спрямованості на формування рухових умінь і навичок з метою досягнення комплексу фізкультурних нормативів; учителями недостатньо впроваджуються в освітній процес технології здоров'язбереження, спрямовані на формування в учнів потреби у здоровому способі життя. У зв'язку із зазначеним актуальним стає формування у майбутніх учителів фізичної культури здоров'язбережувальної компетенції, спрямованої на формування особистісно-ціннісних і діяльнісно-практичних орієнтирів збереження і зміцнення здоров'я учасників освітнього процесу [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що дослідниками розглядаються особливості формування окремих складників здорового способу життя особистості: Ю. Бойчук, О. Гладощук, Л. Дудорова, А. Конох, І. Смолякова, Л. Соколенко, Б. Стасько, Л. Сущенко, А. Турчинов, а питання цілеспрямованого формування здоров'язбережувальної компетентності особистості залишається не достатньо вивченим.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні особливостей формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією із найважливіх у сучасній системі виховання у здобувачів вищої освіти є проблематика формування здоров'язбережувальної компетентності.

О. Мондич вважає, що здоров'язбережувальна компетентність – це інтегральна якість особистості, яка проявляється у її загальній здатності до здоров'язбережувальної діяльності, що ґрунтується на інтеграції знань, умінь, навичок, ціннісних ставлень особистості, які спрямовані на збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я [3].

Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх учителів фізичної культури має охоплювати:

- спрямованість на розвиток особистості педагога;
- здатність до подолання стереотипів;
- вміння до належного виконання професійних обов'язків;
- здатність здобувати професійні вміння;
- готовність здійснювати здоров'язбережувальну діяльність;
- здатність доводити задуми до завершення, принциповість;
- цілеспрямованість, самостійність, волевільності.

Розглядаючи змістовне наповнення здоров'язбережувальної компетентності було встановлено, що на рівень її сформованості під час професійного становлення суттєво впливають індивідуальні характеристики майбутніх учителів фізичної культури, які можуть як сприяти, так і перешкоджати процесу її формування. До таких індивідуальних характеристик (або чинників) відносимо: моральні та волевільності, толерантність, рефлексивні вміння, емоційний інтелект, емоційну спрямованість [1].

При формуванні здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти необхідним є впровадження до системи освіти здоров'язбережувальних методик, які базуються на таких принципах:

- організація особистісно-діяльнісного підходу до навчання з урахуванням психологічних особливостей та індивідуальних здібностей кожного студента;

- підбір ефективних психолого-педагогічних технологій з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студентів;

- діагностика індивідуального стану здоров'я з урахуванням психофізіологічного стану студента;

- володіння методами самодіагностики, самооцінки, самоконтролю та самокорекції психосоматичного стану організму на різних етапах життя;

- оптимізація соціально-гігієнічних умов життя студентів та викладачів.

Для того, щоб студенти набули навичок здоров'язбереження, необхідно також впровадити в освітню діяльність низку завдань: оздоровчих (зміцнення здоров'я студентів засобами дозвілля; формування усвідомлення необхідності підтримки високого рівня фізичної та розумової працездатності, самоорганізації здорового способу життя); освітніх (набуття теоретичних знань про самостійну організацію рухової активності у вільний час; поглиблення знань про вплив фізичної культури на організм людини; формування здорового способу життя); виховних (розвиток теоретичних знань про самостійну організацію рухової активності у вільний час; поглиблення знань про вплив фізичної культури на організм людини; формування здорового способу життя) [6].

Успішному формуванню здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури сприяє дотримання низки педагогічних умов, які активізують освітній процес: орієнтованість на визнання формування здоров'язбережувальної компетентності як показника професійно-педагогічної компетентності вчителя фізичної культури; формування здоров'язбережувальної компетентності за допомогою педагогічної технології; встановлення міжпредметних зв'язків між навчальними дисциплінами в освітній програмі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Ефективність формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури значною мірою визначається оптимальним співвідношенням теоретичної складової частини та практичної діяльності суб'єктів освітнього процесу, а також адекватним визначенням засобів її формування [5].

Важливим показником сформованості здоров'язберігальної компетентності майбутнього фахівця є позитивна мотивація до збереження здоров'я.

До мотивів здоров'язберігальної діяльності можна віднести такі:

- соціальні мотиви (стосуються охорони здоров'я суспільства в цілому);

- здоров'язберігальні мотиви (стосуються безпосередньо здоров'язберігальної діяльності, наприклад розуміння студентом змісту здоров'язберігальної діяльності, здатність самостійно формулювати й розв'язувати проблеми здоров'язбереження);

- мотиви особистісного розвитку (володіння собою, можливість реалізувати свій творчий потенціал під час здоров'язберігальної діяльності) [2]. Здоров'язбережувальні компетентності базуються на понятті «здоров'я», причому з урахуванням усіх його аспектів:

- фізичне здоров'я – правильне функціонування всіх ознак діяльності організму;

- психічне – відповідність когнітивної діяльності віку учнів; – соціальне, що ґрунтується на рівні сформованості громадянської відповідальності за поведінку в суспільстві;

- духовне – наявність орієнтації на різні види цінностей (освітні, мистецькі, релігійні, загальнолюдські). У процесі формування здоров'язбережувальних компетентностей обов'язковим фактором є запровадження здоров'язбережувальних технологій. Такі технології будуть дієвими у випадку:

- створення сприятливих умови для навчання на основі відповідного освітнього середовища;

- чіткої й повноцінної організації процесу навчання з логічною послідовністю заходів, що мають на меті формування важливих складових здоров'я;

- високого рівня готовності вчителя / викладача до впровадження здоров'язбережувальних технологій.

Найбільш вживаними є педагогічні технології, при застосуванні яких учень і вчитель почувають себе комфортно. А це, своєю чергою, впливає на ефективність впровадження таких технологій. Об'єднуючи думки вітчизняних і закордонних учених, доходимо висновку про те, що здоров'язбережувальними технологіями можуть бути не спеціально створені технології, а й загальнопедагогічні, але за умови, що їхньою метою є оптимізація навчального процесу з обов'язковим збереженням здоров'я людини. Такі технології мають орієнтуватися на види здоров'я (фізичне, психічне, соціальне й духовне) і підсилювати здоров'язбережувальну складову освітнього процесу. До таких технологій можуть належати: особистісно орієнтовані, гуманістичні, ігрові, професійно-симуляційні та ін. Серед здоров'язбережувальних технологій можемо виокремити здоров'яформувальні технології, оздоровчі технології, технології навчання здоров'я й здорового способу життя, акцентуючи на

цільових орієнтирах здоров'язбережувальних технологій [4].

Висновки про необхідність та актуальність формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх фахівців в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки можна виписати за такими напрямками:

1) формування вмінь і навичок протистояти стресовим та несприятливим чинникам професійної діяльності. Оскільки традиційними засобами боротьби зі стресом, утомою, роздратуванням є вживання алкоголю, нікотину й інших психоактивних або заспокоїливих засобів, то студенти повинні мати ціннісні орієнтації на здоров'язберігальну діяльність, бути озброєними методами психічного захисту та релаксації, що не завдають шкоди їхньому здоров'ю. У зв'язку з цим у майбутніх фахівців треба формувати навички здорового відпочинку;

2) успішна професійна діяльність майбутніх фахівців і їх особистісна реалізація в суспільстві потребують мотивації до збереження здоров'я. Водночас аналіз наявної практики професійної підготовки майбутніх фахівців свідчить про несформованість у більшості студентів мотивів до збереження здоров'я;

3) важливою професійною якістю майбутніх фахівців є здатність вести здоровий спосіб життя. Це потребує ціннісного ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей, спрямованості на здоров'язбереження [2].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. У статті роблено висновки про необхідність та актуальність формування здоров'язберігальної компетентності майбутніх фахівців в процесі фізичної підготовки. Розглядаючи змістовне наповнення здоров'язбережувальної компетентності було встановлено, що на рівень її сформованості під час професійного становлення суттєво впливають індивідуальні характеристики майбутніх учителів фізичної культури, які можуть як сприяти, так і перешкоджати процесу її формування. Такі індивідуальні характеристики прописано нами. При формуванні здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти необхідним є впровадження до системи освіти здоров'язбережувальних методик, які базуються на принципах, що розкрито у статті. Важливим показником сформованості здоров'язберігальної компетентності майбутнього фахівця є позитивна мотивація до збереження здоров'я.

Подальші дослідження вбачаємо в обґрунтуванні особливостей застосування

здоров'язбережувальних технологій для учнів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гурін Р. С., Дроздова К. В., Богатов А. О. До питання формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури. Інноваційна педагогіка. 2021. 35. С. 79–83.
2. Мельник С. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців будівельних спеціальностей в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві, 2021. 2(54), С. 25–31.
3. Мондич О. В. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців – вчителів початкової школи. Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки. 2021. 56. С. 182–192.
4. Романишина Л. М., Кришук Б. С., Поліщук О. С. Здоров'язбережувальна компетентність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2022. 2 (24). С. 123–131.
5. Скачедуб Н. М. Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі професійної підготовки. Олімпійський та паралімпійський спорт, 2023. 2, С. 26–30.
6. Формування здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів вищої освіти засобами фізичної культури та спорту. Вісник науки та освіти. 2023. 7 (13). С. 449–459.

REFERENCES

1. Hurin, R. S., Drozdova, K. V., Bohatov, A. O. (2021). *Do pytannya formuvannya zdorov'yazberezhuvальної kompetentnosti maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury*. [On the issue of forming health-preserving competence of future physical education teachers].
2. Mel'nyk, S. (2021). *Formuvannya zdorov'yazberezhuvальної kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv budiveln'nykh spetsial'nostey v protsesi profesynno-prykladnoyi fizychnoyi pidhotovky*. [Formation of health-preserving competence of future specialists in construction specialties in the process of professional and applied physical training].
3. Mondych, O. V. (2021). *Formuvannya zdorov'yazberezhuvальної kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv – vchyteliv pochatkovoyi shkoly*. [Formation of health-preserving competence of future specialists – primary school teachers]. Izmayil.
4. Romanyshyna, L. M., Kryshchuk, B. S., Polishchuk, O. S. (2022). *Zdorov'yazberezhuvальної kompetentnosti maybutn'oho vchytelya pochatkovoyi shkoly*. [Health-preserving competence as a component of the professional competence of a future primary school teacher].

5. Skachedub, N. M. (2023). *Pedahohichni umovy formuvannya zdorov'yazberezhuval'noyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv fizychnoyi kul'tury u protsesi profesiynoyi pidhotovky*. [Pedagogical conditions for the formation of health-preserving competence of future physical education teachers in the process of professional training].
6. *Formuvannya zdorov'yazberezhuval'noyi kompetentnosti u здобувачів вищої освіти засобами фізичної культури та спорту*. (2023). [Formation of health-preserving competence in higher education students by means of physical education and sports].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ІЗБАШ Леонід Михайлович – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри фізичної культури і спорту Національного університету кораблебудування ім. Адмірала Макарова.

Наукові інтереси: історія педагогіки, педагогіка.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

IZBASH Leonid Mykhailovych – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Physical Culture and Sports, Admiral Makarov National University of Shipbuilding.

Circle of scientific interests: history of pedagogics, pedagogics.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2026 р.

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія: Педагогічні науки Випуск 18

Редактор: Черкасов В. Ф.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 25204-15144Р від 24.07.2022 р.
Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*

Друк з оригінал-макету замовника

Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний. Друк різнограф.
Ум. др. арк. 23,5. Тираж 300.

Видавництво ТОВ «КОД»
25009, м. Кропивницький, вул. Соборна, 7а, тел./факс (0522)322-326
Свідоцтво державного комітету інформаційної
політики: серія ДК № 995 від 24.07.2002 року.